वैरञ्जे तीर्थे दत्त्वा पिण्डं पितृस्तथा । दर्शनार्थं ययौ धीमानजितं पुरुषोत्तमम् । तं दृष्ट्वा पुण्डरीकाक्षमक्षरं परमं शुचिः । उपोष्य स तिलान् दत्त्वा महेन्द्र । दक्षिणं ययौ" । उपोष्य स्थित्वा । तथा "आदौ यद्दारु प्लवते सिन्धोः प्रारे अपूरुषम् । तदालभस्व दुर्द्धर्षो ! तेन याहि परं स्थलम्" तैत्तिरीयश्रुतिः । अस्य व्याख्या सांख्यायनभाष्ये "आदौ विप्रकृष्टे देशे वर्त्तमानं यद्दारु दारुमयं पुरुषोत्तमाख्यदेवताशरीरं प्लवते जलस्योपरि वर्त्तते अपूरुषं निर्म्मातृरहितत्वेन अपूरुषं तत् आलभस्व दुर्द्धर्षो ! हे ! होतः,तेन दारुमयेन देवेन उपास्यमानेन परं स्थलं वैष्णवं लोकं गच्छेत्यर्थः । अथर्ववेदेऽपि "आदौ यद्दारु प्लवते सिन्धोर्म्मध्ये अपूरुषम् । तदालभस्व दुर्द्धर्षो तेन याहि परं स्थलम्" । अत्रापि तथैवार्थः मध्ये तीरे । स्कन्दपुराणम् "इन्द्रद्युम्न ! प्रसन्नस्ते भक्त्या निष्कामकर्मभिः । उत्सृज्य वित्तकोटीस्तु यन्मयायतनं कृतम् । भङ्गेऽप्येतस्य राजेन्द्र ! स्थानं न त्यज्यते मया" । ब्रह्मपुराणे "विरजे विरजा नाम ब्रह्मणा संप्रतिष्ठिता । तस्याः सन्दर्शने मर्त्यः पुनात्यासप्तमं कुलम् । स्नात्वा दृष्ट्वा तु तां देवीं भक्त्याऽऽ पूज्य प्रणम्य च । नरः स्वर्गमुद्धृत्य मम लोकं स गच्छति । आस्ते वैतरणी नाम सर्वपापहरा नदी । तस्यां स्नात्वा नरश्रेष्ठ । सर्वपापैः प्रमुच्यते" । वैतरणीमधिकृत्य महाभारते "आयातभागं सर्वेभ्योभागेभ्यो भागमुत्तमम् । देवाः सङ्कल्पयामासुर्भयादुद्रस्य शाश्वतीम् । इमां गाथां समुद्धृत्य मम लोकं स गच्छति । देवायनं तस्य पन्थाः यक्रस्यैव विराजते" । ब्रह्मपुराणे "आस्ते स्वयम्भूस्तत्रैव क्रोडरूपी हरिः स्वयम् । दृष्ट्वा प्रणम्य तं भक्त्या नरोविष्णुपुरं व्रजेत्" । तथा "विरजायां मम क्षेत्रे पिण्डदानं करोति यः । स करोत्यक्षयां तृप्तिं पितॄणां नात्र संशयः । मम क्षेत्रे मुनिश्रेष्ठ ! विरजे ये कलेवरम् । परित्यज्यन्ति पुरुषास्ते मोक्षं प्राप्नुवन्ति वै । नदी तत्र महापुण्या विन्ध्यपादविनिर्गता । चित्रोत्पलेति विख्याता सर्वपापहरा शुभा" । चित्रोत्पला महानदी । तथा "सत्यं सत्यं पुनः सत्यं क्षेत्रं तत् परमं महत् । पुरुषाख्यं सकृद्दृष्ट्वा सागराम्भःसकृन्मृतः । ब्रह्मविद्यां सकृल्लब्ध्वा गर्भवासो न विद्यते" । पुरुषोत्तमक्षेत्रदर्शनसागरमरणब्रह्मविद्याजपानां प्रत्येकं गर्भवासाजनकत्वम् । कूर्मपुराणे "तीर्थं नारायणस्याथ स्नात्वा तु पुरुषोत्तमम् । अत्र नारायणः श्रीमानास्ते परमपूरुषः । पूजयित्वा परं विष्णुं तत्र स्नात्वा द्विजोत्तमाः ! । ब्राह्मणान् भोजयित्वा तु विष्णुलोकमवाप्नुयात्" । श्राद्धकल्पतरौ वायुपुराणे "धूतपापं तथा तीर्थं सुभद्रादक्षिणस्तथा । गोकर्णोगजकर्णश्च तथा च पुरुषोत्तमः । एतेषु पितृतीर्थेषु श्राद्धमानन्त्यमश्नुते" । ब्रह्मपुराणे "चक्रं दृष्ट्वा हरेर्दूरात् प्रासादोपरिसंस्थितम् । सहसा मुच्यते पापात् सर्वस्मादिति मे मतिः" । तथा "मार्कण्डेयह्रदे गत्वा स्नात्वा चोदङ्मुखः शुचिः । निमज्ज्य त्रींश्च वारांश्च इमं मन्त्रमुदीरयेत्" । "मार्कण्डेयह्रदे त्वेवं स्नात्वा दृष्ट्वा तु शङ्करम् । दशानामश्वमेधानां फलं प्राप्नोति मानवः । पापैः सर्वैर्विनिर्मुक्तः शिवलोकं स गच्छति । तत्र भुक्त्वा वरान् भोगान् यावदाहूतसंप्लवम् । इह लोकं समासाद्य ततो मोक्षमवाप्नुयात् । कल्पवृक्षं ततो गत्वा कृत्वा तं त्रिःप्रदक्षिणम् । पूजयेत् परया भक्त्या मन्त्रेणानेन तं वटम्" । "भक्त्या प्रदक्षिणं कृत्वा महाकल्पवटं नरः । सहसा मुच्यते पापात् जीर्णत्वच इवोरगः । छायां तस्य समासाद्य कल्पवृक्षस्य भो द्विजाः ! । ब्रह्महत्यां नरो दद्यात् पामेष्वन्येषु का कथा । दृष्ट्वा कृष्णाङ्गसम्भूतं ब्रह्मतेजोमयं वटम् । न्यग्रोधाकृतिनं विष्णुं प्रदक्षिणत्य च भोद्विजाः ! । राजसूयाश्वमेधाभ्यां फलं प्राप्नोति चाधिकम् । तथा स्वयमुद्धृत्य विष्णुलोकं स गच्छति । वैनतेयं नमस्कृत्य कृष्णस्य पुरतः स्थितम् । सर्वपापविनिर्मुक्तस्ततोविष्णुपुरं व्रजेत् । दृष्ट्वा वटं वैनतेयं यः पश्येत् पुरुषोत्तमम् । सङ्कर्षणं सुभद्राञ्च स याति परमां गतिम् । प्रविश्यायतनं विष्णोः कृत्वा तं त्रिःप्रदक्षिणम् । सङ्कर्षणं सुभद्रञ्च भक्त्याऽऽ पूज्य प्रसादयेत्" । एवं प्रसाद्य चानन्तमजेयं त्रिदशार्चितम् । कैलाशशिखराकारं चन्द्रात् कान्ततराननम् । नीलवस्त्रधरं देवं फणाविकटमस्तकम् । महाबलं हलधरं कुण्डलैकविभूषणम् ! रौहिणेयं नरोभक्त्या लभेताभिमतं फलम् । सर्वपापविनिर्म्मुक्तोविष्णुलोकं स गच्छति । आहूतसंप्लवं यावत् भुक्त्वा तत्र सुखं नरः । पुण्यक्षयादिहागत्य प्रवरे योगिनां कुले । ब्राह्मणप्रवरोभूत्वा सर्वशास्त्रार्थपारगः । ज्ञानं तत्र समासाद्य मुक्तिं प्राप्नोति दुर्लभाम् । एवमभ्यर्च्य हलिनं ततः